

Základní škola Brno, Jasanová 2, příspěvková organizace

Školní program proti šikanování

dle Metodického pokynu MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních,

č.j. MSMT- 22294/2013-1

a dle Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních

Zpracovala: Mgr. Eva Křížková

Školní metodik prevence: Mgr. Eva Křížková

Výchovný poradce: Mgr. Martina Hájková

Odpovědná osoba: Mgr. Přemysl Jeřábek, ředitel školy

Program proti šikanování je otevřený a v průběhu školního roku bude ověřován,
upravován a doplňován.

Obsah

Vymezení fenoménu školního šikanování	str.3
Definice školního šikanování	str.3
Projevy šikanování	str.4
Stádia šikanování	str.7
Vlastní Školní program proti šikanování	str.9
1. Zmapování situace	str.9
2. Motivování pedagogů pro změnu	
3. Společné vzdělávání a supervize všech pedagogů	
4. Užší realizační tým	
5. Společný postup při řešení šikanování	
6. Primární prevence ve výuce	
7. Primární prevence v třídních hodinách	
8. Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování	
9. Ochranný režim	
10. Spolupráce s rodiči	
11. Školní poradenské služby	
12. Spolupráce se specializovanými zařízeními	
13. Vztahy se školami v okolí	

Vymezení fenoménu školního šikanování, základní pojmy

Definice školního šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků.

Šikana se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.

Šikana je tedy každé chování, které splňuje tyto znaky:

- je cílené vůči jedinci nebo skupině
- je obvykle opakované, často dlouhodobé
- jeho záměrem je oběti ohrozit, ponížit či zastrašit
- oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí

Šikana není:

- jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt
- vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

Kyberšikana není:

- oprávněná kritika na internetu bez zlého úmyslu, bez nadávek a ponižování
- vzájemné internetové psychické násilí a věcný konflikt mezi rovnocennými partnery

Škádlení nebo šikana?

Škádlení	Šikana
Člověk se může bránit a může škádlení opětvovat.	Pokud by se člověk bránil nebo ubližování oplatil, násilí se proti němu obvykle nevystupňuje.

Člověk se baví nebo prožívá lehké naštvání.	Oběť prožívá strach, ponížení. Může prožívat i naštvání, nicméně pocity bezmoci, strachu, studu a ponížení převažují.
Když dáme jasně najevo, že je nám to nepříjemné, škádlení přestane.	Když dá oběť jasně najevo, že je jí to nepříjemné, útočníci klidně pokračují dál.
Cílem škádlení je zábava pro všechny, i pro toho, kdo je škádlen.	Šikana je samoúčelná, jejím jediným cílem je zdeptat a zotročit oběť.

Projevy šikanování

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany patří:

Fyzická šikana

- aktivní přímá - *fyzické napadání, např. kopání, fackování*
- aktivní nepřímá- *krádeže, ničení věcí oběti, agresor pošle někoho, aby oběť zbil*
- pasivní přímá - *agresor fyzicky brání oběti dosahovat svých cílů, např. ji nepustí sednout do lavice*
- pasivní nepřímá - *agresor odmítá splnit požadavky oběti, např. odmítne požádání oběti odejít na záchod*

Verbální šikana

- přímá - *nadávání, urážení, zesměšňování*
- nepřímá - *rozšiřování pomluv, symbolická agrese - vyjádřená v kresbách, básních apod.*
- pasivní přímá - *neodpovídání na pozdrav, otázky apod.,*
- pasivní nepřímá - *spolužáci se oběti nezastanou, když je obviněna z něčeho, co udělal agresor*
- součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií

Smišená šikana

- kombinace psychické a fyzické šikany - *násilné a manipulativní příkazy apod.*

Za určitých okolností může šikanování přerůst až do forem skupinové trestné činnosti a v některých opravdu závažných případech nabýt i rysy organizovaného zločinu.

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

POZN: (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť konflikty v době adaptace nových žáků nejsou vzácností!)

Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- nechce jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztrácí chuť k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- zmínky o možné sebevraždě;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma;
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

Stádia šikanování

Zkrácený popis stádií šikanování (Kolář, 2011)

Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj.

První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je se dělati „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi „otloukánka“. Třetí stadium je už klíčové, kdy se vydělí jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane

nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, sprádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace ...

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Svým způsobem platí „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkol.

Školní program proti šikanování

1. Zmapování situace

Analýza výchozí situace vzhledem k rizikovému chování

Ve školním roce 2015/2016 jsme se zabývali jedním případem vyloučení jednatelice z kolektivu a třemi případy psychické šikany. V předcházejících letech tomu bylo obdobně, řešili jsme zejména případy vyloučení jednatelice z kolektivu. Dle dotazníku pro učitele je třeba věnovat pozornost možnosti rozšíření kyberšikany .

Kvůli nežádoucímu chování ve třídě a možnosti rozvoje šikany prošla intervenčním programem v Poradenském centru pro drogové a jiné závislosti na Sládkové třída 6.A (nyní 7.A). Se třídou nadále pracovaly dle doporučení poradny třídní učitelka i školní psycholožka. Jeden žák byl přeřazen do třídy 7.B. Třída 7.A má nyní novou třídní učitelku – Mgr. Martinu Horváthovou, která je se vztahy ve třídě dobře obeznámena díky funkci asistentky pedagoga v této třídě v loňském roce. Se třídou bude nadále pracovat s pomocí školní psycholožky, zúčastní se také následného programu na Sládkové.

Třídní učitelé a učitelky si mapují vztahy v třídních kolektivech a s jejich výsledky nadále pracují, o pomoc mohou požádat nejen metodika prevence, ale i další členy Školního poradenského pracoviště, školní psycholožku či výchovnou poradkyni.

Žáci se s problematikou šikany a její prevencí setkávají v průběhu celé školní docházky, téma je zpracováno do ŠVP.

Riziková místa ve škole

Riziková místa jako kmenové třídy, šatny, WC, okolí automatu na nápoje a cukrovinky jsou pokryta o přestávkách dozorem. Další prostory jako tělocvična a hala jsou uzamčeny.

Minimální požadavky na školu pro řešení šikany

Naše škola splňuje požadavky dané Metodickým pokynem MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních - čl. 5 - Minimální požadavky na školu pro řešení šikany, a to:

- ředitel školy je orientován v metodice, organizaci a právní problematice šikanování, vytváří příznivé podmínky pro vyškoleného odborníka na řešení šikany a iniciuje rozvíjení školního programu proti šikanování
- škola má vyškoleného odborníka pro koordinaci a následně i pro řešení šikany (školní metodik prevence, dle vyhlášky č.72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.). Pracovník

pověřený řešením umí kvalifikovaně odhadnout stadium a formu šikany a rozhodnout, zda řešení zvládne škola sama nebo zda si povolá odborníka .

- škola spolupracuje s PPP, SVP a dalšími organizacemi a institucemi při řešení pokročilých a neobvyklých šikan, které sama nezvládne
- škola aktivně spolupracuje s rodiči na ochraně dětí a žáků před šikanou
- škola má ve školním řádu zakomponován kategorický zákaz chování mající charakter šikanování a opatření, která se váží k tomuto závažnému porušení školního řádu, má zpracovaná pravidla používání informačních a komunikačních technologií, internetu a mobilních telefonů (během vyučování, o přestávkách, v prostoru školy). Součástí tohoto textu je i stanovení kázeňských opatření při nedodržování těchto pravidel .
- ředitel školy zajišťuje v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole před vyučováním a o přestávkách, na vytípaných rizikových místech v prostorách školy
- škola má zpracovaný plán dalšího vzdělávání pedagogů, zejména pracovníka pověřeného řešením šikany (zpravidla školního metodika prevence) a třídních učitelů v prevenci šikanování

Cíle programu proti šikanování

Dlouhodobé cíle

- vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí, vytvářet dobré vztahy uvnitř třídních kolektivů a tím předcházet vzniku či šíření šikanujícího chování
- vzájemná komunikace a informovanost mezi pedagogy
- zvýšení vnímavosti vůči změnám v žakovských kolektivech
- nastavení vstřícných vztahů mezi žáky a učiteli, žáky navzájem a mezi učiteli
- dlouhodobé vzdělávání celého učitelského sboru
- práce s třídními kolektivy - zodpovídá třídní učitel, spolupracuje s metodikem prevence a školní psycholožkou

Krátkodobé cíle

- zmapovat úroveň vědomostí o šikaně mezi žáky i učiteli
- diagnostikování výskytu šikany na škole formou dotazníkového šetření
- poskytovat žákům dostatečné množství informací týkající se šikany s ohledem na jejich věk a sociální vyspělost

- seznámit pedagogy, žáky a rodiče s krizovým plánem při šikaně a s dalšími skutečnostmi, které se této problematiky týkají (projevy šikany, možná pomoc, kontakty)
- definovat šikanu, hovořit o rozdílu mezi škádlením a šikanováním
- důsledně dodržovat dozory na vytipovaných rizikových místech - šatny, WC, chodby, školní třídy, okolí automatů na nápoje a cukrovinky
- projekt Bezpečně v kyberprostoru – účast tříd v jednotlivých aktivitách dle rozpisu v PPŠ
- projekt Bezpečně v kyberprostoru – e-learningový kurz pro učitele
- projekt Bezpečně v kyberprostoru – přednáška a e-learningový kurz pro rodiče

2. Motivování pedagogů pro změnu

3. Společné vzdělávání a supervize všech pedagogů

Metodik prevence seznámí na začátku školního roku celý pedagogický sbor s novým metodickým pokynem, Preventivním programem školy a Školním programem proti šikanování.

V případě otevření kurzu Metodika vedení třídnických hodin využijeme této nabídky, dále dle nabídky spolupracujících organizací.

Nedílnou součástí společného vzdělávání bude opět i Etická výchova.

Pedagogové využívají možností vzájemné supervize.

4. Užší realizační tým

Ředitel školy: Mgr. Přemysl Jeřábek

Zástupkyně ředitele: Mgr. Zuzana Šojatová

Výchovný poradce: Mgr. Martina Hájková

Školní metodik prevence: Mgr. Eva Křížková

Školní psycholog : Mgr. Zuzana Lamserová

Zástupce školní družiny: Mgr. Jana Ohnoutková

5. Společný postup při řešení šikanování

Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 5651/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování.

Co dělat v případě podezření na šikanu

1. Pokud situaci vypořádá nebo zachytí pedagogický pracovník, zaměstnanec školy, žáci nebo jejich zákonní zástupci, neprodleně informují TU, ten pak postupuje dále. Pokud ji vypořádá sám TU, postupuje dále.
2. TU podezření oznámí co nejdříve vedení školy. Pokud o podezření na šikanování informují školu rodiče, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy.
3. Schůzka vedení se školním metodikem prevence a výchovným poradcem, kde školní metodik prevence na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu.

V případě, že jde o počáteční a obvyklou šikanu, postupují ŠMP a VP podle scénáře určeného pro tento typ šikanování. Pro pozorování ve třídě je možné oslovit i dalšího kolegu a s ním pak konfrontovat svá pozorování. Třídní učitel spolupracuje, ale nesmí být hlavní vyšetřovatel. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

Pokročilé a komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s odborníky zvenku, zejména z PPP, SVP. Do komplikované šikany zařadíme především neobvyklé formy šikany, dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti, šikany krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, šikany se změnou v základním schématu, šikany s rozvinutým zakrývajícím systémem. Vážnou komplikací je intenzivnější závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť, např. známky úzkostné poruchy.

A. Scénář pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou)

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů!)
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

ad 1) Spojit se s rodiči případné oběti, konzultovat výskyt nepřímých znaků šikany. Poprosit je o pomoc. Vyslechnout oběť (citlivě, diskrétně, zaručit bezpečí a důvěrnost informací, **nikdy neřešit problém před celou třídou**).

ad3) Rozhovor se svědky

- začít vyšetřování se „zdravým jádrem“, nikdy nezačínat agresory
- upozornit na provádění zápisu
- netlačit, nechat je říct to, co chtějí
- mít při vyšetřování třetí osobu proti obvinění ze strany rodičů

Získat odpovědi na otázky:

- Kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí?
- Co se stalo, co tomu předcházelo?
- Kdo je agresorem, kolik je agresorů? Kdo z nich je iniciátor? Kdo aktivní účastník šikanování?
- **Co, kdy** (pravidelně o přestávkách, cestou ze školy, náhodně, jen při určitých okolnostech, při převlékání na TV, ...), **kde** (cestou do školy, v šatně, na WC) a **jak** dělali agresori obětem?
- Co dělali ti, co nic nedělali?
- Co jsi dělal ty?
- Komu se co stalo?
- Jak dlouho šikana trvá?

ad 5) Rozhovor s agresory

Agresor se po rozhovoru nesmí vrátit zpět do třídy!

a) *Zahřívací předkolo*: Sednout si proti agresorovi, říct mu to „natvrdo“, chtít vědět, co všechno dělal, upozornit na zapisování, potom mlčet!

b) *Monolog*: nerušit mu jeho prostor, dívat se do očí, nepovzbuzovat, jen si vše zapisovat, počkat, až domluví.

c) *Dialog*: doplňující otázky – klást otázky tak, aby se zapletl do vlastních lží, stupňovat citové napětí, nabídnout polehčující okolnosti v případě přiznání se, nechat si od něj podepsat zápis.

Celé zopakovat se všemi agresory. Každého po rozhovoru odvést do jiné místnosti.

d) *Konfrontace*: všem agresorům naráz oznámit, jak kdo z nich vypovídal – začnou se mezi sebou dohadovat, pomlouvat se.

Vytipovat nejslabší článek, dovést je k přiznání či vzájemnému obviňování.

Zabránit domluvě pachatelů.

Zabránit zinscenování křivé výpovědi.

Dokončit vyšetřování tentýž den.

Další postup:

- **volba metody usmíření nebo metody vnějšího nátlaku**

Metoda usmíření

Provádí se především u počátečních stádiích šikany a vykazuje-li agresor ochotu své chování změnit.

(Není-li agresor ochoten ke změně, následuje metoda vnějšího nátlaku).

Společné setkání a hledání nápravy: hovořit se třídou v komunitním kruhu (1×/14 dní, max. 20 min.), omluva a usmíření agresora a oběti, předkládání návrhů pro nápravu.

Vhodné otázky: Co si myslíte, že není v téhle třídě v pořádku? Co byste mohli udělat, aby se to příště nestalo? Kdo si myslí, že by byl schopen XY bránit?

Sezení max. 4, při posledním položit otázku, jestli si myslí, že je problém vyřešen.

Individuálně pozvat rodiče agresorů. Seznámit je se situací, sdělit jim navrhovaná opatření.

Individuálně pozvat rodiče obětí šikany. Seznámit je se situací, sdělit, jak byli agresori potrestáni, domluvit se na opatřeních.

Metoda vnějšího nátlaku

U pokročilejších forem šikany.

1. Vytvořit výchovnou komisi:

- vyšetřovatel
- třídní učitel
- ředitel
- popř. rodič(ne od agresora ani oběti)
- nezávislý člověk(lékař, ..)

Před zasedáním nejednat s rodiči agresorů!

2. Celá komise se sejde předem a domluví se, jaké budou asi tresty.
3. Agresori chodí před komisi a znovu vypovídají, sdělit, že komise rozhodne, tvářit se vážně.
4. Porada komise na trestech (trestat intenzivně, ale mít kam stupňovat).
5. Zavolat agresory a oznámit jim tresty.
6. Oznámit potrestání před celou třídou za přítomnosti celé komise. (Agresori si stoupnou u dveří a vyslechnou si trest). Bez obětí!
7. Komunitní kruh, první sezení bez oběti!
8. Pozvat rodiče agresorů a obětí. Ne najednou!

rodiče obětí: informovat, jak bylo zajištěno zdraví jejich dítěte a sdělit, jak byli agresori potrestáni

rodiče agresorů: informovat každého zvlášť, sdělit, jak byly potrestány jejich děti

Vše si nechat podepsat!

B. Pokročilá šikana s neobvyklou formou - výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. školního lynčování

První (alarmující) kroky pomoci

1. Překonání vlastního šoku - bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. Bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí, zajištění bezpečí oběti.

Příprava podmínek pro vyšetřování

3. Zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy, ihned se vrátit do třídy nebo zajistit pedagogický dozor.
4. Zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi.
5. Pokračující pomoc a podpora oběti , nepouštět oběť zpět do třídy. Kontaktovat rodiče oběti. Při rozhovoru s nimi se vyvarovat slovu „šikana“, lépe „ubližovaný“, domluvit se na zajištění jeho bezpečnosti (nechat doma).
6. Oznámení na policii, paralelně - navázání kontaktu se specialistou na šikanování.

Vyšetřování

7. Rozhovor s obětí a informátory.
8. Nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků.
9. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky.
10. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory. Nekonfrontovat agresora s obětí!

Léčba

11. Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

V rámci první pomoci je nutné při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

Nápravná opatření

- Výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy).
 - Snížená známka z chování.
 - Převedení do jiné třídy (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek).
 - Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu.
 - Ředitel školy podá návrh orgán sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
 - Škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.
-
- V rámci první pomoci je nutné při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.
 - V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
 - Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné zázemí). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
 - Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).
 - Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost Policii ČR.
 - Ředitel školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

Kyberšikana, stalking, jiné formy obtěžování

Postup je v základech stejný jako při zjištění klasické šikany. Níže jsou uvedeny doporučení, které se vztahují ke kyberšikaně v její odlišnosti od klasické šikany.

Pokud je žák vystaven některé z forem soustavného obtěžování nebo napadání přes internet, mobilní telefon či jinak,

- TU okamžitě informuje zákonné zástupce žáka, pozve je do školy a s jejich pomocí se snaží eliminovat možnost přístupu k žákovi od agresora.
- Pokud je agresor neznámý, je v této situaci doporučeno řídit se pravidly pro bezpečný pohyb na netu, také je lepší změnit tel. číslo, adresu na facebook, mail či jinou sociální síť a po určitou dobu se snažit vyhýbat těmto kontaktům.
- Zajistit podporu a pomoc externího pracovníka, se kterým má naše škola navázanou spolupráci, nevyjímaje pracovníka represivního orgánu. To zvláště v případě, kdy kyberšikana zahrnovala reálné ohrožení bezpečnosti studentů nebo zaměstnanců školy.
- V případech, kdy se kyberšikana odehrála prostřednictvím mobilního telefonu, kontaktovat mobilního operátora. Shromáždí data, která mohou sloužit jako důkaz. Předtím, než je vymaže, uchováva je po nějakou dobu na svých serverech.
- Kontaktovat a spolupracovat s MySpace, Facebookem, nebo jakýmkoli jiným webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo. Jejich zaměstnanci jsou zvyklí spolupracovat při řešení kyberšikany a mohou asistovat při odstranění závadného obsahu, shromáždování důkazů, nebo mohou poskytnout kontakt na někoho, kdo může pomoci.
- Pokud je agresor známý, je třeba informovat také zákonné zástupce agresora a vysvětlit jim, že se jedná v podstatě o trestný čin, který by měl být takto posuzován, pokud nebude s okamžitou platností ukončen.

Pokud došlo k tomuto činu v prostorách školy,

- všechny incidenty je nutno důkladně vyšetřit tak, aby bylo možno v případě nutnosti kázeňsky postihnout ty žáky, kteří se kyberšikany dopustili.
- Ponechat si všechny důkazy kyberšikany. Založit si složku, kde budou uloženy všechny snímky obrazovky, zprávy, záznamy apod. Tak bude možno demonstrovat závažnost chování a jeho dopad na školu. Toto je rozhodující zejména v případech, kdy máme v úmyslu studenty formálně potrestat.
- Přestupek hodnotit různými stupni výchovných opatření, které odpovídají závažnosti prohřešku a důsledkům, které způsobil.

Jestliže k činu nedošlo v prostorách školy,

- je na zákonných zástupcích, zda případ nahlásí příslušným orgánům (OSSZ, PČR). Rodiče poučíme o tom, že mohou kontaktovat právníka. Některé případy kyberšikany nespádají do kompetencí školy. V těchto případech mohou mít rodiče zájem řešit situaci jinými cestami. Mohou žalovat kyberagresora u občanského soudu např. za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům, stresu atd.

Nový metodický pokyn se poprvé zabývá i specifiky šikany zaměřené na učitele, uvádí možnosti, jak jí předcházet a jak ji řešit. Jelikož touto problematikou se zabývá metodický pokyn poprvé, uvádíme jej zde v plném znění.

Šikana zaměřená na učitele:

jak jí předcházet a jak ji řešit

(1) Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy. Není pouze výsledkem osobnostních charakteristik učitele

nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí, jak bývá někdy interpretována. Neměla by být proto v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel.

(2) Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a žák/student se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele. Tato forma šikany je tedy charakteristická tím, že strana s nižším statusem a nižší mírou formálně přidělené moci ubližuje straně s vyšším statusem a formální autoritou.

(3) Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

(4) Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět, ovládá třídní management a má dobré pedagogické schopnosti. Ani takový pedagog nemusí disponovat kapacitou zamezit některým šikanujícím projevům vůči sobě. Pedagog může vnímat situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pocíťuje stud a selhání, což mu zároveň často brání vyhledat pomoc u kolegů, vedení školy nebo ve svém okolí. V řešení situace 9 pak pedagoga také oslabuje obecně zažitý mylný názor, že kompetentní pedagogové problém s udržováním kontroly ve třídě nemají. Učitelé se tak mohou ocitnout v paradoxní situaci, ve které jsou činěni zodpovědnými za násilí, které je namířeno proti nim samotným. Je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy (krizový plán) k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

(5) Agresivní chování s cílem ublížit učiteli ze strany vedení (nejčastěji jako bossing), kolegů (nejčastěji jako mobbing), podřízených kolegů (nejčastěji jako staffing), nebo šikana ze strany zákonných zástupců nebude předmětem tohoto metodického pokynu, protože postrádá aspekt rizikového chování žáků. Tyto formy šikany patří do pracovněprávní problematiky a postupy řešení vymezuje zákoník práce, případně trestní zákoník či občanský zákoník. Jejich výskyt však zvyšuje pravděpodobnost pro výskyt šikany mezi žáky a také šikany zaměřené na učitele (viz Příloha č. 2 Rizikové a protektivní faktory) a jejich prevence a včasné a vhodné řešení musí být akcentovanou součástí vytváření bezpečného prostředí každé školy.

(6) Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele

Pro prevenci šikany zaměřené na učitele platí doporučení pro vytváření a udržování bezpečné školy uvedené v Čl. 3 tohoto metodického pokynu. Pravděpodobnost výskytu šikany zaměřené na učitele dále snižuje:

- Prevence stojí na celoškolském přístupu, který akcentuje dobré sociální klima, připouští riziko výskytu šikany učitele ve škole, otevřeně takové chování odmítá a realizuje prevenci případně intervenci, pokud k výskytu dojde. Uvědomění si rizika a jeho deklarace může významně snížit rozvoj šikany.
- Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonzfliktní způsob řešení problémů.
- Škola má jasně stanovený způsob, jakým mají pedagogové podezření na šikanu své osoby nebo kolegy, nebo oznámení o šikaně podat, komu a jak s tím bude nakládáno.
- Pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě; na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování a používá stanovené důsledky jejich nerespektování konzistentně; vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konzultaci; vyhýbá se konfrontačnímu tónu.
- Pedagog posiluje zapojení žáků/studentů do výuky, dává jim na výběr, činí úkoly a výuku pro žáky/studenty zajímavými, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků; jeho výklad a očekávání jsou pro žáky srozumitelné, odpovídají obtížnosti, kterou mohou zvládnout apod.

- Očekává úspěch u všech žáků a podporuje je, dává žákům zpětnou vazbu k tomu, co udělali dobře, staví na silných stránkách žáků.
- Nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou; při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost.
- Všimá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje.
- Problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.
- Všimá si prosociálního a kooperativního chování žáků a oceňuje je; podporuje kooperaci mezi žáky a prostředím, kde se každý žák/student cítí přijatý.

(7) Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele

Pro řešení šikany zaměřené na učitele platí doporučení uvedené v Čl. 4 tohoto metodického pokynu. Dále je důležité respektovat tyto zásady:

- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám. Proto je zapotřebí, aby tuto skutečnost škola neočekávala a nevyžadovala. Naopak je zapotřebí, aby podporovala své pedagogy k vyhledání pomoci, zajistila bezpečí pro pedagoga a řešila vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy.
 - Škola musí mít připravený krizový plán, ve kterém bude specifikováno, jak se v situaci naplnění tohoto rizika zachová, jakou roli a možnosti řešení krizové situace má sám pedagog, jakou roli vedení školy, školní poradenské pracoviště apod. Plán rovněž zahrnuje pokyny pro zajištění bezpečí pro ohroženého pedagoga a žáky.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy. Pokud je tento plán nedostatečný, zajistí si pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace.
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Tento zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkostí, zvýšená citlivost, nechut' k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.
- Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
 - Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (jedná se o program selektivní nebo indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence).
 - Stejně jako u šikany mezi žáky i zde je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.
 - V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

6. Prevence šikanování ve výuce

Základem prevence šikanování a násilí je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky, žáky a učiteli, vytváření bezpečného prostředí třídy.

Pedagogičtí pracovníci vedou důsledně a systematicky žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Jedná se o výchovnou práci ve výuce, v třídnických hodinách, na výletech, školách v přírodě a lyžařském výcvikovém kurzu a dalších akcích.

Všichni pedagogové

- vedou žáky k osvojení pravidel práce v komunitním kruhu a při skupinové práci
- podporují rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi, podporují vědomí sounáležitosti
- jednají s dětmi jako s partnery
- udržují ovzduší důvěry mezi dětmi a pedagogy
- dávají jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat
- nejsou lhostejní k projevům agresivity

1. stupeň

Třídní učitelé se intenzivně věnují navozování příznivého klimatu ve třídě, dbají na rozvoj tolerance a vzájemných vztahů. Prevence je zaměřena na rozvoj sociálních dovedností dětí. S tématem šikany se děti seznamují převážně v hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy, ale i ve čtení, výchovách a informatice.

Téma prevence šikany je zpracováno do školního vzdělávacího programu.

Využíváme též metodiky Kočičí zahrada.

Žáci získávají tyto znalosti a dovednosti:

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržují pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozlišují základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodnou se na společném postupu řešení
- rozpoznají ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- ví, co je a co není šikana
- rozeznají, co je a co není žalování
- ví, jak se zastat spolužáka
- ví, kdy oslovit dospělého a požádat o pomoc

Dále budeme využívat Manuálek k prevenci rizikového chování vytvořený podle kapitoly Návrh obsahu MPP pro jednotlivé formy rizikového chování a věkové skupiny dětí ZŠ (Miovský a kolektiv: Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi), kde jsou rozepsány znalosti, dovednosti i způsobilosti pro jednotlivé věkové kategorie.

2. stupeň

Témata k prevenci šikany jsou zpracovány do školního vzdělávacího programu. Využity jsou především předměty, které se přímo vztahují k prevenci rizikového chování, a to výchova ke zdravému životnímu stylu a výchova k občanství, důležitou roli hraje etický kurz zařazený do 6. a 9. ročníku. Částečně se prevence šikany objevuje také v předmětech jako je informatika, tělesná výchova, výtvarná výchova, český jazyk.

Blíže v Preventivním programu školy či ŠVP.

Jako další zdroj kontroly znalostí a dovedností využijeme opět Manuálek k prevenci rizikového chování vytvořený podle kapitoly Návrh obsahu MPP pro jednotlivé formy rizikového chování a věkové skupiny dětí ZŠ (Miovský a kolektiv: Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi), kde jsou rozepsány znalosti, dovednosti i způsobilosti pro jednotlivé věkové kategorie.

7. Primární prevence v třídních hodinách

Třídní učitelé

- informují děti i rodiče, na koho se obrátit při problémech (třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, školní psycholog, vedení školy, linka důvěry)
- snaží se poznat záliby svých žáků, zajímají se o to, jak tráví volný čas
- snaží se mít přehled o vzájemných vztazích ve třídě i mimo ni
- součástí třídnických hodin je diskuse nad tím, co je a není šikana, jaký je rozdíl mezi šikanováním a šikádlením, co mohou udělat ostatní a co já sám, abychom se ve třídě cítili bezpečně
- věnují se systematicky tématům etické výchovy
- zařazují programy zaměřené na komunikaci a týmovou spolupráci
- společně s dětmi volí témata preventivních programů z nabídky spolupracujících organizací

dle aktuálních potřeb třídy

8. Prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování

Jedná se především o programy nespécifické prevence, výlety, školy v přírodě zaměřené na týmovou spolupráci ve třídě i s ostatními třídními kolektivy.

Významnou měrou se na těchto programech podílí i školní družina a klub a také Žákovský parlament.

9. Ochranný režim

Školá má demokraticky vytvořený smysluplný školní řád (samostatná příloha).

V zájmu ochrany našich žáků je ředitelem školy stanoven pevný rozvrh dohledů

pedagogických pracovníků nad žáky v prostorách školy před vyučováním a o přestávkách (chodby, třídy, šatny, WC).

10. Spolupráce s rodiči

- způsob seznámení s nekompromisním bojem školy proti šikaně : webové stránky, třídní schůzky, informativní dopis, elektronická žákovská knížka, informační server AES

- možnost využití školních poradenských služeb

Na internet umístit

- varovné znaky šikanování, kterých si mohou všimnout rodiče

- postup při podezření na šikanu

- části metodiky pro řešení kyberšikany - Jaká preventivní opatření mohou udělat rodiče?

- Jak rodič nebo učitel rozpozná kyberšikanu?

- Co mohou udělat rodiče, když zjistí, že jejich dítě

je účastníkem kyberšikany?

- nabídku dalších informačních zdrojů,

Nabídka informačních zdrojů pro rodiče na internet

- www.msmt.cz Metodické pokyny, metodická doporučení
- www.prevence-info.cz Informace o sociálně nežádoucím a rizikovém chování, prevenci, možnostech řešení apod.
- www.saferinternet.cz Informace na téma kyberšikana, ochrana osobních údajů aj.
- www.bezpecne-online.cz Stránky pro „náctileté“, rodiče a pedagogy s informacemi o bezpečném používání internetu, prevenci a řešení kyberšikany, výukové materiály.
- www.protisikane.cz Informace o šikaně a kyberšikaně, jejich projevech, tipy pro rodiče.
- www.minimalizacesikany.cz
- Praktické rady pro rodiče, pedagogy a děti – jak řešit šikanu a jak jí předcházet.
- www.e-nebezpeci.cz Informace pro pedagogy
- www.e-bezpeci.cz Prevence rizikového chování na internetu

11. Školní poradenské služby

Vedoucí pracoviště a výchovný poradce: Mgr. Martina Hájková

- koordinace poradenských služeb ve škole
- pomoc při výběru střední školy a volbě povolání
- řešení problémů spojených se školní docházkou
- řešení problémů spojených se školním nepospěchem
- pomoc při řešení výchovných a výukových problémů žáků
- **konzultační hodiny: středa - 12:00-13:30** dále dle domluvy
- **kontakt: tel.: 541220023**
- email: hajkova@zsjudrov.cz**

Školní psycholog: Mgr. Zuzana Lamserová

- konzultace pro rodiče při výchovných a výukových problémech žáků

- individuální pomoc žákům při řešení problémů
- práce s třídními kolektivy
- **konzultační hodiny:**

úterý, čtvrtek :13:30-15:00

středa, pátek : 13:30-14:30 dále dle domluvy

- **kontakt:** tel.: 541220023

email: lamserova@zsjundrov.cz

Školní metodik prevence: Mgr. Eva Křížková

- prevence a řešení sociálně patologických jevů jako jsou kouření, užívání alkoholu a drog, projevy šikanování mezi žáky, rasismu apod.

- **konzultační hodiny:** dle domluvy

- **kontakt:** tel.: 541220023

email: krizkova@zsjundrov.cz

Školní speciální pedagog: Mgr. Jindra Wojtková

- konzultace pro rodiče dětí s poruchami učení (např. dyslexie, dysgrafie)

- **konzultační hodiny:** pondělí - 13:00-14:00 dále dle domluvy

- **dys. kroužek :** středa - 13:45-14:30

- **kontakt:** tel: 541220023

email: wojtkova@zsjundrov.cz

Školní speciální pedagog: Mgr. Lucie Machalová

- konzultace pro rodiče dětí s logopedickými vadami

- vedení LOGO kroužku

- **konzultační hodiny:** st: 12:00-13:00 dále dle domluvy

- **kontakt:** tel.: 541220023

email: machalova@zsjundrov.cz

12. Spolupráce se specializovanými zařízeními a organizacemi

Při preventivním působení i během případného řešení výskytu projevů šikany úzce spolupracujeme i s externími organizacemi:

- PPP Zachova (průběžně)
- Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti Sládkova (průběžně, intervenčně dle potřeby)
- SPC
- SVP
- Orgán sociálně-právní ochrany dítěte
- PČR
- Městská policie
- Podané ruce
- Spondea

13. Vztahy se školami v okolí

- domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany

SOBS

V Brně : 1.9.2016